

Тазкия дарслари (43-дарс). Ваҳдатул вужуд (иккинчи мақола)

14:06 / 27.07.2019 5636

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Аллоҳ Ўз бандасининг тавбасидан бирингизнинг суви ва таоми ортилган, кимсасиз биёбонда қочиб кетган уловидан умидини узиб, бир дарахт тагига бориб, соясида ётганда, уловидан мутлақо умиди узилганда, ана шу ҳолда ётганида бирдан қараса, у (улов) олдига келиб қолган бўлса, унинг жиловидан тутиб, азбаройи хурсанд бўлиб кетганидан: «Эй Аллоҳим! Сен бандамсан! Мен Роббингман!» деб юборган пайтидаги хурсандлигидан ҳам кўра кўпроқ хурсанд бўлади. Чунки у (банда) жуда хурсанд бўлиб кетганидан хато қилганди».

Икки шайх ва Термизий ривоят қилишган.

Аммо Мансур Халлож шатаҳот ҳолатида туриб қолди. Аллоҳ таолонинг инсонларни ва жинларни яратишдан мақсади уларнинг ибодати, яъни қуллиги эканини унутди.

Ҳолбуки, Аллоҳ таоло Заарийаат сурасида:

﴿لِيَعْبُدُونِي ۖ إِنَّا وَالْإِنسَ الْجِنَّ خَلَقْنَا وَمَا﴾

«Жин ва инсонни фақат Менга ибодат қилишлари учун яратдим», деган (56-оят).

Аслини олганда, Аллоҳ таолога қуллик қилиш ва Уни севиш айнан бир тушунчалардир. Зеро, банда ўзини яратган Зотни севгандагина Унинг ҳар бир амрини муҳаббат билан қабул қилади ва Унга сўзсиз итоат этишдан ҳузурланади. Аслида Роббул оламиннинг ҳар бир амри бандасининг ўз фойдаси учундир. Мўмин-мусулмон учун эртаю кеч бир лаҳза ҳам Аллоҳ таолонинг зикридан ғофил қолмаган ҳолда, У Зотнинг амрларига бўйсуниб, қайтарганларидан қайтиб, ҳалол-пок ризқ талабида меҳнат қилиб, жамиятнинг ишончли, солиҳ бир вакили, вафодор эр, меҳрибон ота, содиқ дўст, силаи раҳм қилувчи қариндош, масжидга шошилиб бориб, секин қайтувчи намозхон, ўзига раво кўрган яхшиликларни ўзга мусулмонларга ҳам раво кўрувчи қалби сахий инсон ва энг муҳими, ҳар бир яхши амалида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга иқтидо қилувчи содиқ муқтадий бўлишдан кўра тўғрироқ йўлни биз билмаймиз. Зеро, бу айтилганларнинг барчаси севимли Роббимиз биздан талаб қилган, У Зотнинг элчиси, Ҳабибуллоҳ Муҳаммад Мустафо соллаллоҳу алайҳи васаллам бизга Аллоҳ таолонинг амри ила етказган вожиботлардир. Тўғри эътиқоддаги ҳеч бир мутасаввиф, тўғри тариқатдаги ҳеч бир мустаршиду мурид бу вожиботларнинг биронтасини инкор қилмайди. Буларни инкор қилганларнинг эътиқоди ҳам, тариқати ҳам шубҳалидир.

Айни пайтда, биз хавф ва ражо оралиғида яшашга буюрилганмиз. Аллоҳ таолони севамиз ва тақво ҳам қиламиз. Бу амалимиз ҳам Аллоҳ таолонинг Ўз буйруғи ва Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг кўрсатмаларига кўрадир. Шунинг учун ҳам биз – Аҳли сунна вал жамоа аҳли «Анал Ҳақ» васвасасини ҳам, «вахдатул вужуд» ғояси аталмиш сафсаталарни ҳам қабул қилмаймиз.

Ваҳдатул вужудчиларнинг бошқа бир далиллари бундан ҳам ғариброқ. Улар фикрларининг далили сифатида қуйидаги ҳадиси шарифни ҳам келтирадилар:

سَعَلَ لَهَا نِإِ: لَأَق مَلَسُو هِي لَع هَل لَإِ صِيَّبِن لَإِ نَع، هُنَّ عُل لَإِ صِرَّ رِي رِي رِي بَأ نَع
كُدُوْعَأ فَيَكُّ بَر أَي: لَأَق، يَنُدُّعَت مَلَفُ تُضَرَم، مَدَّأ نَب أَي: مَم أَي قُل لَمَوِي لُوقِي لَج و
كَّنَأ تَمَلَع أَم، هُدُّعَت مَلَفُ ضَرَم أَنَأ فَي دَبَع نَأ تَمَلَع أَم: لَأَق؟ نِي مَلَأْ لَأ بَر تَنَأ و
بَر أَي: لَأَق، يَنُمُّعَطُت مَلَفُ كُتَمَّعَطُت سَأ، مَدَّأ نَب أَي، هُدُّعَت مَلَفُ دَج و ل ه تَدُّع و ل
مَلَفُ نَأ لُ فَي دَبَع كَمَّعَطُت سَأ ه نَأ تَمَلَع أَم: لَأَق؟ نِي مَلَأْ لَأ بَر تَنَأ و كُتَمَّعَطُت فَي ك و
كُتَي قَي سَت سَأ، مَدَّأ نَب أَي، يَدْنَع كَل دَت دَج و ل ه تَمَّعَطُت و ل كَّنَأ تَمَلَع أَم، هُمَّعَطُت
كَقُتَي سَت سَأ: لَأَق؟ نِي مَلَأْ لَأ بَر تَنَأ و كَي قَي سَأ فَي كُّ بَر أَي: لَأَق يَن قَي سَت مَلَفُ
مَلَسُم هَا و ر. «يَدْنَع كَل دَت دَج و ه تَي قَي س و ل كَّنَأ إ مَأ ه قَي سَت مَلَفُ نَأ لُ فَي دَبَع

Абу Хурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:

«Аллоҳ азза ва жалла қиёмат куни: «Эй Одам боласи, бемор бўлдим, кўргани келмадинг?!» дейди.

«Эй Роббим, қандай қилиб Сени кўргани бораман? Сен Роббул оламин бўлсанг?» дейди банда.

«Билмадингми? Бандам Фалончи бемор бўлди. Сен уни кўргани бормадинг. Билмадингми? Агар сен уни кўргани борганингда, Мени унинг ҳузуринда топган бўлар эдинг. Эй Одам боласи, сендан таом сўрадим, Менга таом бермадинг?!» дейди.

«Эй Роббим, қандай қилиб Сенга таом берайин? Сен Роббул оламин бўлсанг?» дейди банда.

«Билмадингми? Бандам Фалончи сендан таом сўради. Сен унга таом бермадинг. Билмадингми? Агар сен унга таом берганингда, ўшани Менинг ҳузуримда топган бўлар эдинг. Эй Одам боласи, сендан сув сўрадим, Менга сув бермадинг?!» дейди.

«Эй Роббим, қандай қилиб Сенга сув берай? Сен Роббул оламин бўлсанг?» дейди банда.

«Бандам Фалончи сендан сув сўради. Сен унга сув бермадинг. Агар сен унга сув берганингда, ўшани Менинг ҳузуримда топган бўлар эдинг», дейди».

Муслим ривоят қилган.

Эътибор берадиган бўлсак, ҳадиси шарифда «бандам» сўзи қайта-қайта такрорланмоқда. Бу ерда банданинг Аллоҳ билан бирлашиб кетишига ҳеч қандай ишора йўқ.

Бу ҳадиси қудсийда муҳтож кишиларга таом ва шароб тутиш худди Аллоҳ таолога таом ва шароб тутишга тенглаштирилмоқда, холос. Бундай улуғ ишни қилишга имкони бўлган ҳар бир мусулмон албатта уни амалга ошириши лозим бўлади. Аллоҳ таолонинг «ўшани Менинг ҳузуримда топган бўлар эдинг» дейиши, «ўша ишнинг савобини» деганидир.

«Эй Одам боласи, бемор бўлдим, кўргани келмадинг?!» дейди.

«Эй Роббим, қандай қилиб Сени кўргани бораман? Сен Роббул оламин бўлсанг?» дейди банда.

«Билмадингми? Бандам Фалончи бемор бўлди. Сен уни кўргани бормадинг. Билмадингми? Агар сен уни кўргани борганингда, Мени унинг ҳузуринда топган бўлар эдинг.

Демак, бир бемор бандани кўргани борган одам жуда улуғ иш қилган бўлар экан. Бир банданинг бемор бўлганини билиб туриб, уни кўргани бормаган одам эса катта нуқсонга йўл қўйган бўлар экан.

Бошқа маънолар ҳам шунга таққосланади, холос.

Ваҳдатул вужуд назарияси соҳибларининг фикрича, бу дунёда Аллоҳдан бошқа вужуд бор, деб эътиқод қилган одам мушрик бўлади. Аммо «Бу дунёда Аллоҳдан бошқа вужуд йўқ, У Зотдан бошқа нарсалар Унинг кўринишларидир. Кўринишларнинг кўплиги У Зотнинг ёлғизлигини рад қилмайди», деган инсон уларнинг назарида муваҳҳид бўлади.

“Тасаввуф ҳақида тасаввур” китобидан